

А. Д. Чеснов, Я. В. Євтушенко

Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка

УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ ЯК РЕСУРСНА БАЗА РОЗВИТКУ ПІШОХІДНОГО ТУРИЗМУ

В роботі дається характеристика Українські Карпати як базового ресурсу розвитку пішохідного туризму в державі. Висвітлюється особливості туристських ресурсів для організації пішохідних походів у гірських DESTINATION Українських Карпат.

Ключові слова: пішохідний туризм, Українські Карпати.

The characteristics of Ukrainian Carpathy are given in the robot as a basic resource for developing tourism in the country. Visibility features of tourist resources for organizing camping trips at the giants destinations of the Ukrainian Carpathians.

Keywords: hiking, Ukrainian Carpathians.

Розвиваючись на межі спорту та активного дозвілля в природному середовищі, пішохідного туризму сприяє розвитку внутрішнього туризму шляхом пропаганди відносно дешевого і одночасно ефективного відпочинку, що в умовах невисоких матеріальних доходів значної частини населення країни надає йому соціально-пріоритетного значення. Значення пішохідних туристських походів на сучасному етапі полягає у зміцненні здоров'я, розвитку фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей людини [1].

Найбільш популярними пішохідними туристськими походами вважаються подорожі до Українських Карпат. Пішохідні рекреаційні та спортивні туристські походи можна проводити в усіх регіонах України. Але слід зазначити, що територія України, за винятком Українських Карпат, має рівнинний рельєф і на ній майже відсутні істотні природні перешкоди, що обумовлюють категорію складності спортивних пішохідних маршрутів.

Через це у більшості регіонів України можливо здійснювати спортивні походи лише до I категорії складності включно, а походи II та III категорії можуть здійснюватись тільки в Українських Карпатах.

Українські Карпати є головним регіоном для проведення пішохідних туристських спортивних походів - відносяться до лісових районів середньогір'я. Різноманітність природних перешкод цих районів дає можливість туристам оволодіти майже усім арсеналом прийомів техніки пішохідного туризму, орієнтування на місцевості, дозволяють повноцінно проводити навчальні заходи. Карпатська гірська система поєднує у собі красоти гірського та лісового районів. Бурхливі річки, красиві озера, пологі гірські схили, сонячні полонини, багата історія краю можуть задовільними смаки будь-якого туриста. У Карпатах можна прокласти маршрути від найпростіших до III категорії складності. Тут зустрічаються ділянки з великим перепадом висот, скельним рельєфом, складним орієнтуванням, водними перепонами. Абсолютна більшість вершин Карпат нижче 2000 м і лише на масиві Чорногора, більша частина якого належить до головного вододілу, кілька вершин мають більшу висоту, у тому числі найвища точка Українських Карпат г. Говерла - 2061 м. Снігова лінія в епоху останнього зледеніння знаходилась на висоті 1450-1550 м. Яскравими слідами давнього зледеніння є реліктові льодовикові форми на найвищих гірських масивах (Чорногора, Полонинський хребет, Рахівські гори, Чивчина): цирки, улоговини, конуси виносу, кари, моренні вали. На дні карів на висоті 1450-1800м знаходяться карові озера. Реліктові льодовикові цирки та кари протилежних схилів масива Чорногора не з'єднались між собою своїми задніми стінками і не утворили, як це буває у високогірному альпійському рельєфі, гострих гребенів. Гострі гребені, іноді з карнизами, є тільки на відрогах вододільного хребта масиву, де зійшлися декілька сусідніх карів одного схилу.

У межах головного вододілу Карпат знаходяться гори Бескіді з найвищою точкою – горой Пікуй (1405 м); від Верецького до Яблуницького

перевалів простягнулися найбільш важкопрохідні, розчленовані численними ущелинами гори Горгани з найвищою точкою – г. Сивуля (1815 м); від Яблуницького перевалу на південь простягнувся масив Чорногора з найвищими вершинами Українських Карпат: Говерла (2061 м), Петрос (2020 м), Ребра (2007 м), Гутин Томнатик (2017 м), Бребенескул (2035 м), Піп Іван (2022 м). Полонинський хребет з вершинами Пікуй, Боржава, Красна, Стіг дещо нижчий за абсолютною висотою і відноситься до ярусу карпатського середньогір'я.

Вздовж південного краю Українських Карпат простягнулися гірські масиви Вулканічного хребта з вершинами Маковиця, Синяк, Бужора у ландшафтах якого є прояви давнього вулканізму. Карпати складені в основному глинистими сланцями, алевритами, вапняками, пісковиками крейдового та палеогенового періодів. Сланці легко піддаються денутації, тому гірські хребти мають переважно пологі схили. Клімат у Українських Карпатах помірно континентальний. Гори і передгір'я надмірно звожуються, річні суми опадів у передгір'ях 800-1000 мм, а в горах 1500 - 1600 мм. По мірі підняття у гори температура повітря знижується, а кількість опадів збільшується. Взимку на хребтах випадає значна кількість снігу (товщина снігового покриву буває до 300 см), що подекуди призводить до снігових зсувів та лавин. В Карпатах проявляється вертикальна поясність природних компонентів і ландшафтів. До 400-500 м розкинутий передгірний пояс з буково-дубовими, буковими, буково-грабовими лісами. Низькогірний пояс піднімається до 1000-1200 м. Тут ростуть високостовбурні букові, мішані буково-смерекові, ялиново-смерекові ліси. Середньогірний пояс досягає висоти 1200-1500 м, тут переважають ялинові та ялиново-смерекові ліси. Вище, у субальпійському поясі (1500м і вище), ростуть чагарники з гірської сосни, чорної вільхи, ялівцю, схили вкриті гірськими луками.

Найкращий час для пішохідних походів по Карпатах з другої декади травня до кінця жовтня. Однак треба пам'ятати, що у травні на високогір'ї ще багато снігу, а в жовтні значно знижується температура повітря, особливо у

нічний час. Найбільш цікаві маршрути у Карпатах йдуть хребтами гір. Так, маршрут III категорії складності проходить хребтами Чорногора, Горгани та Свідовецькому. Плануючи походи по Карпатах слід пам'ятати, що тут є території, відведені під природоохоронні об'єкти (Карпатський заповідник, Карпатський і Синевирський природні національні парки, ландшафтні заказники тощо), для проходження яких необхідно одержати дозвіл у відповідних організаціях та дотримуватися певних правил поведінки [2, 3].

Нині до 80 % зафіксованих організованих пішохідних походів в Україні припадає на Карпати, що пов'язано з великою різноманітністю природних перешкод. За таких умов туристи не просто отримують незабутні враження і відпочивають, у них є можливість оволодіти всім арсеналом техніки пішохідного туризму. Пішохідні походи по гірських Карпатах – майже ідеальні подорожі для молодих або недосвідчених туристів перед їх участю у більш складних пішохідних походах. Взагалі Українські Карпати майже ідеальне регіоном для розвитку пішохідного туризму в країні. Окремі частини Карпат придатні для екстремального туризму [4].

Список використаних джерел:

1. Колотуха О. В. Спортивні рекреаційно-туристські ресурси України. К.: Федерація спортивного туризму України, 2006. С. 4.
2. Про пішохідний туризм на Україні. Автор: Вадим Шевчук керівник Екотур URL: <https://ecotur-kmk.at.ua/publ/10-1-0-1>
3. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidruchniki.com/15660212/turizm/ozdorovcho-sportivna_diyalnist
4. Проблеми та перспективи розвитку пішохідного туризму в Україні. URL: http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/11014/1/%D0%A4%D1%82%D0%A0_%D0%A0%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D1%96%D0%BB_6_05.pdf